

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Tuomi, J., Mettälä, M. & Äimälä, A-M. (2021) Onko opiskelijoita hankalaa saada TKI-hankkeisiin? TAMKjournal, 23.2.2021.

URL: <https://tamkjournal.tamk.fi/onko-opiskelijoita-hankalaa-saada-tki-hankkeisiin/>

Onko opiskelijoita hankalaa saada TKI-hankkeisiin?

in [Kehittäminen ja soveltava tutkimus](#) · [Sosiaali- ja terveysala](#) — 23 helmi, 2021

Vuosien varrella hankeopintojen hyödyllisyydestä ammattikorkeakoululle, rahoittajalle tai opiskelijoille ei ole oltu aina yhtä mieltä. Tässä artikkelissa kuvataan kahden Viisaat valinnat-hankkeen esimerkin avulla, miten hanke voi hyödyttää tyydyttävästi kaikkia osapuolia. Kuuden vuoden aikana kahdessa ViVa-hankkeessa oli mukana yhteensä yli 500 opiskelijaa, jotka tekivät niissä yli 3 200 opintopistettä. Opiskelijat tekivät myös loistavaa työtä. Hankkeiden koulutuksia ja tuotoksia on seurattu ja katsottu hankkeen www-sivuilta ja YouTubesta lähes 1 500 000 kertaa.

Kirjoittajat: Jouni Tuomi, Marika Mettälä ja Anna-Mari Äimälä

Tausta

Ammattikorkeakoulujen ulkoisen TKI-rahoituksen painoarvo on uuden rahoitusmallin myötä lisääntynyt ratkaisevasti. Tämä on tukenut (lue: pakottanut) ammattikorkeakouluja osallistamaan opiskelijansa koulujen TKI-hanketoimintaan. Aikoinaan eräs opetusministeri puhui 'hankehumpasta ja sen kurjimuksesta', mutta samaan aikaan hän jakoi miljoonia korkeakoulujen hanketoimintaan. Korkeakoulujen hanketoimintaan sisältyy monenlaisia ristiriitoja. Oletetaan, että opiskelijat osallistuvat koulujen hanketoimintaan, vaikka samalla useimmat rahoittajat kieltävät yksiselitteisesti esimerkiksi opiskelijoiden ohjauksen hankerahoituksella. Se on ymmärrettävää, koska kyse olisi tällöin opetuksen kaksoisrahoituksesta: OKM:n perusrahoitus ja hankerahoitus kohdistuisivat samaan toimintaan. Tässä artikkelissa kuvataan esimerkin avulla, miten opiskelijoita saadaan mukaan hankkeisiin rahoittajan sanelemin ehdoin.

Kuusi vuotta sitten, kun Viisaat Valinnat (ViVa1) -hanke aloitti, TAMKissa oli vain muutama ns. ulkoisen TKI-rahoituksen hanke. Nyt tämä hankesalkku on kasvanut useiden kymmenien hankkeiden ja miljoonien eurojen suuruiseksi merkittäväksi ammattikorkeakoulun rahoituksen lähteeksi.

Hankeidea, sisältöjen merkitys tulevaan ammattiin ja toimintatapa sekä opiskelijoiden omat ajatukset kohtasivat hankkeissa.

Rahoittajien ohjeistukset opiskelijoiden osallistumisesta, hanke- ja opetuksen rahoitus sekä opetusjärjestelyiden yhteensovittaminen eivät ole aina olleet helppoja. Kyse lienee alkuvaiheen "lastentaudeista", joista kokemuksen myötä kehkeytyy onnistuneita, kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. ViVa-hankkeita voidaan pitää esimerkkinä yhtäältä edellä mainitut karikat kohdanneena ja toisaalta lopputulosten kannalta kaikkia osapuolia hyvin tyydyttävinä hankkeina.

ViVa-hankkeet

ViVa1 (2015-2017) ja ViVa2 (2018-2020) olivat sosiaali- ja terveysministeriön terveyden edistämisen määrärahasta rahoitettuja hankkeita. ViVa1:n tavoitteet liittyivät terveeseen raskauteen ja normaalin synnytykseen, kun ViVa2:n tavoitteena oli nuorten ja nuorten aikuisten, erityisesti miesten, seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen. Hankkeet perustivat toimintansa vahvasti Klemetti ja Raussi-Lehdon (2014) toimittamaan THL:n oppaaseen 'Edistä, ehkäise, vaikuta – seksuaali- ja lisääntymisterveydentoimintaohjelma 2014-2020'.

ViVa1:een osallistui suoraan yhteensä 293 opiskelijaa joko tekemällä opinnäytetöitä (mm. hedelmällisyyspeli MatchMaker, ”Kysy kättilöltä” – verkkopalvelun kehittäminen TAYSille ym.), kehittämistehtäviä (mm. Opas terveystiedon opettajille ym.) tai hankeopintoja (mm. ViVa Facebookin perustaminen, kohderyhmäselvityksiä ym.). He tekivät yhteensä 1 345 opintopisteen edestä opintoja. (Kuva 1) ViVa2:een osallistui yhteensä 226 opiskelijaa. He tekivät opinnäytetöitä (mm. animaatio nuorille hedelmällisyyteen vaikuttavista tekijöistä, toistakymmentä kohderyhmätutkimusta ym.), projektitöitä (mm. ideointia nuorten sivustojen sisällöiksi ym.) ja hankeopintoja (mm. nuorten sivuston mainoskampanja terveystiedon opettajille ym.). ViVa2:n yhteydessä suoritettiin yhteensä 1 870 opintopistettä. (Kuva 2.) Se, että pienemmällä opiskelijamäärällä tehtiin enemmän opintopisteitä, selittyy ennen kaikkea siitä, että opiskelijat tekivät paljon enemmän opinnäytetöitä ViVa2:n kuin ViVa1:n työelämäkumppanina.

Toinen TAMKIn rahoituksen kannalta merkittävä kysymys liittyy julkaisuihin, joita hankkeiden aika tehtiin. Niitä syntyi kuuden vuoden aikana yhteensä 111, ja opiskelijat olivat mukana kirjoittamassa osaa julkaisuista.

2015-2017	lkm	opiskelijoita	op:t
AMK-opinnäytetöitä	14	28	420
Kehittämistehtävät	10	5	50
AMK-hanke ym. opinnot		250	855
YAMK-hankeopinnot	2	10	20
Yht.		293	1345

Kuva 1 ViVa1-hankkeen tehdyt opintopisteet

2018-2020	lkm	opiskelijoita	op:t
AMK-opinnäytetöitä	54	94	1410
YAMK-opinnäytetöitä	3	4	120
AMK-, YAMK- ja yo-projektityöt	12	28	140
AMK-hankeopinnot		100	200
Yht.	69	226	1870

Kuva 2 ViVa2-hankkeessa tehdyt opintopisteet

Opiskelijoiden innostaminen hanketoimintaan

Miten oli mahdollista saada opiskelijat suurin määrin mukaan? Varmasti yksi keskeisimmistä syistä liittyi ViVa-hankkeiden aihepiireihin. Normaali raskaus, synnytys, vauva-arki, seksuaaliterveys ja hedelmällisyyden suojelu ym. kiinnostavat suurinta osaa opiskelijoistamme, ja osalle ne ovat erityisen ajankohtaisia kiinnostuksen kohteita ja teemoja. Opiskelijat tunnistivat ongelmat seksuaali- ja lisääntymisterveyden (seli-terveyden) edistämisessä: aiheesta ei ollut helposti saavutettavaa, luotettavaa tietoa. Toisaalta 2010-luvun loppua kohden seli-terveyden aiheet lisääntyivät mediassa. Niistä tuli osin jopa etusivun juttuja, kuten syntyvyyden vähenemisestä ja hedelmällisyyden ongelmista.

Opiskelijat myös tunnistivat, että seli-terveyden aihepiirit kuuluvat selkeästi sairaan- ja terveydenhoitajien sekä kättilöiden osaamisalueeseen, eli heidän tulevaan ammattiosaamiseensa. Hankkeiden avulla opiskelijat kykenivät laajentamaan ja syventämään seli-terveyden osaamistaan yli opetussuunnitelmien ja tarjotun opetuksen. Ehdotetut projektit ja aiheet ”vietiin käsistä”, ja opiskelijat itsekkin tuottivat aiheita töilleen. Lisäksi opiskelijat löysivät itselleen tilaisuuden luoda verkostoja, löytää harjoittelupaikkoja ja työllistyä valmistumisensa jälkeen.

Myös ViVa-hankkeiden tuotosten lähestymistapa innosti opiskelijoita. ViVa-sivustot ja erityisesti Nuts’n Eggs -sivustot rakennettiin täysin nettipohjaisiksi. ViVa-sivustot on suunnattu nuorille aikuisille ja ammattilaisille, Nuts’n Eggs -sivustot ensi sijassa nuorille. Molemmilta sivustoilta löytyy paljon asiaa seli-terveydestä, yhteensä yli 80 videota ja animaatiota, postereita jaettavaksi sekä erilaisia pelejä ja testejä. ViVa-sivustot painottuvat raskautta edeltävään aikaan, raskauteen, hyvään synnytykseen ja vauvaperheen arkeen. Sivustoilla on erikseen ammattilaisille tarkoitettu osio. Nuts’n Eggs -sivustoilla puolestaan seli-aiheita lähestytään nuorten toivomalla tavalla, lyhyesti, visuaalisesti, selkeästi ja huumorilla. Opiskelijat olivat osaltaan tekemässä ja levittämässä näitä sivustoja. Koska he olivat sekä tekijöitä että levittäjiä, sivustojen palaute ja arviointi olivat sisäänrakennettu toimintaan.

Hankkeiden hyödyllisyys opiskelijoille, TAMKille ja rahoittajalle

Opiskelijoiden näkökulmasta ViVa-hankkeissa kohtasivat hankeidea, hankkeen sisältöjen merkitys tulevan ammatin kannalta ja hankkeen toimintatavat sekä opiskelijoiden omat ajatukset. Merkitykselliseksi nousi se, että hankkeen sisällöt kohtasivat satojen opiskelijoiden ajatukset, ei vain muutamien. Lisäksi hankkeen asiantuntijat tunnistivat hankkeen aiheiden liitoskohdat opetussuunnitelmiin ja -toteutuksiin.

Ratkaiseva tekijä oli myös se, että hankkeissa toimittiin hyvin joustavasti. Hankkeiden suuntaviivat oli määritelty hakemuksessa, mutta sisältöjen yksityiskohtainen toteuttaminen oli ideakohtaista. Opiskelijoiden ideoita kuunneltiin, ja hankkeiden toimintoja muokattiin niiden mukaisesti. Lähes aina löytyi paikka opiskelijan idealle ja mahdollisuus sen toteuttamiseen. Myönnetään, että kuusi vuotta sitten emme osanneet edes kuvitella, miltä seli-terveyden sivustot niin nuorille kuin nuorille aikuisille saattaisivat näyttää ja pitää sisällään.

Opiskelijoiden tuotosten laadusta voitaneen päätellä, että he ovat olleet asialla tosissaan. Palkitsevaksi koettiin se, että oma tuotos ei hautautunut koulun arkistoihin ja tiedostoihin,

vaan se sai valtakunnallista, jopa kansainvälistä näkyvyyttä. Oletettavaa on, että moni on jo hyödyntänyt tai tulee jatkossa hyödyntämään oppimaansa ammatissaan. Asiasällöt on syväopittu, väärät uskomukset ovat korvaantuneet tutkitulla tiedolla – on toteutunut aidosti aktiivista oppimista.

TAMK:n näkökulmasta hyödyt kulmineituvat yhtäältä talouteen, toisaalta TAMK:n opettajien osaamisen lisääntymiseen ja kolmantena TAMK:n tunnettavuuden levittämiseen, erityisesti seli-terveyden osaamisen kannalta. Talouteen liittyvät hyödyt kertyivät opintopisteistä ja julkaisujen määrästä, mutta myös siinä, että hankkeen sivutuotteena kyettiin rekrytoimaan uusia opettajia tulevaisuutta ajatellen.

Opettajien osaamisen lisääntyi sekä tietopääoman, projektiosaamisen että kouluttamisen sarjoilla, ja hankkeet kasvattivat rohkeutta lähteä kansainvälisiin hankkeisiin. Opettajien osaamisen vahvuus näkyy mm. siinä, että kansainvälissä hakemuksissa heidän seli-terveyden osaamisensa tunnustetaan. TAMK:n hyvä maine lisääntyi rahoittajien, terveydenhuollon liittojen sekä yksityishenkilöiden silmissä seli-terveydestä puhuttaessa. Hankkeet tuottivat TAMK:n julkaisusarjoihin kolme laadukasta julkaisua aihealueesta, joista Suomessa ei vielä ole yhtenäistä kirjallisuutta. Lisäksi sadat TAMK:sta valmistuneet terveydenhuollon ammattilaiset tietävät ja osaavat ohjata ja neuvoa seli-terveyden teemoista enemmän ja syvällisemmin kuin muista AMK:ista valmistuneet.

Voidaan myös arvioida, että STM ja THL ovat tyytyväisiä rahoittamiinsa ViVa-hankkeisiin. ViVa1-hankkeen jälkeen saatiin rahoitus ViVa2-hankkeeseen, jossa TAMK oli poikkeuksellisesti yksin toteuttajaorganisaationa. Hankkeiden rahoitus tapahtui samanaikaisesti, kun THL:ssä lopetettiin seli-yksikkö. ViVa-hankkeet ovat osaltaan paikanneet seli-yksikön työtä. Viva-sivustoilla on vierailtu yli 700 000 kertaa, Nuts'n Eggs-sivustoilla yli 75 000 kertaa, ViVa YouTube-kanavan videoita ja animaatioita on katsottu yli 580 000 kertaa, ViVa-hankkeen koulutuksissa ja seminaareissa on ollut tuhansia osallistujia vuosien aikana ym. ja esimerkiksi armeijan kutsunnoissa tavoitettiin noin 1 500 nuorta miestä. Yhteenvetona voidaan todeta, että TAMK on kasvanut seli-terveyden osaamisessa valtakunnalliseksi vaikuttajaksi.

Nuts'n Eggs-sivustot: <http://nutsneggs.tamk.fi>

ViVa-sivustot: <http://viva.tamk.fi>

Lähde

Klemetti, R. ja Raussi-Lehto, E. (toim). 2014. Edistä, ehkäise, vaikuta – seksuaali- ja lisääntymisterveydentoimintaohjelma 2014-2020. THL:n opas 33/2014. Helsinki; THL.

Kirjoittajat

Jouni Tuomi, FT, yliopettaja, terveyden edistäminen, Terveys, ViVa-hankkeen päällikkö, PreconNet- ja 4 Steps-hankkeen koordinaattori, TAMK

Marika Mettälä, THM, kätilötyön lehtori, Terveys, ViVa-hankkeen koordinaattori, TAMK

Anna-Mari Äimälä, THM, tuntiopettaja, TAMK

Kuvituskuva: TAMK Viestintä/ViVa-hanke